

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branscher och industri, Grupp 2
Agnes Nordwall
Dnr: KN2023/02708

Teknikföretagens referens
My Bergdahl
my.bergdahl@teknikforetagen.se

2023-05-05

Teknikföretagens remissvar om EU-kommissionens förslag till förordning om netto-nollindustrin – NetZero Industry Act

Teknikföretagen företräder svensk teknikindustri. Tillsammans står våra ca 4 300 medlemsföretag för en tredjedel av Sveriges export. Gemensamt för våra medlemsföretag är att de utvecklar varor och tjänster i världsklass och att nästan all försäljning sker i global konkurrens. Samtidigt som medlemsföretagen löser många av vår tids utmaningar skapar de tillväxt och välstånd i Sverige.

Teknikföretagen tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på EU-kommissionens förslag till förordning och vill med anledning härav framföra följande.

Sammanfattning

- *Teknikföretagen välkomnar ambitionen att skapa ett ramverk av åtgärder för att stärka netto-nollindustrin, men anser att förslaget ej är ändamåls-enligt såtillvida inte teknikneutralitet efterlevs.*
- *Regelverket måste vara teknikneutralt med tydliga kriterier så att alla nuvarande och kommande teknologier och produkter som uppfyller dessa ska omfattas av ramverket.*
- *Att peka ut teknologier och produkter som prioriteras och ges fördelaktiga förutsättningar riskerar att snedvrider konkurrensen och leda till undanträngningseffekter som missgynnar framväxten av andra teknologier som kan bidra till att nå målsättningen med förslaget. Några analyser till varför vissa teknologier pekats ut ges inte heller.*
- *Teknikföretagen avstyrker införandet av produktionsmål, vilket inte är förenligt med ett grundläggande marknadsekonomiska principer och kan leda till en mindre dynamisk ekonomi i Europa.*
- *Fokus kan inte enbart vara på produktion utan även på innovation, teknikutveckling och scale-up för en långsiktig konkurrenskraftig industri.*
- *Vi välkomnar satsningar på regulatoriska sandlådor, men föreslår att även behovet av testbäddar uppmärksammas.*
- *Fokus på små och medelstora företags deltagande i regulatoriska sandlådor (art 27) stöds.*

- *Det är anmärkningsvärt att förslaget presenterats utan att någon konsekvensanalys har genomförts och presenterats.*
- *Vi stöder fokus på att förkorta och förenkla tillståndsprocesserna, men anser att lösningar bör eftersträvas på systemnivå snarare än sektorsspecifikt.*

Teknikföretagens bedömning och synpunkter

För att lyckas med den gröna omställningen krävs en väl sammanhållen politik så att alla aktörer drar åt samma håll - politik, näringsliv och även privatpersoner. Teknikföretag kan bidra med ny teknik och tekniska innovationer, medan politikens roll är att skapa gynnsamma förutsättningar för detta. Industrins konkurrenskraft och möjligheter att aktivt ta ansvar genom att leverera lösningar måste vara bärande i det arbetet. De investeringar som industrin redan gör och som framåt behöver göras är långsiktiga och därför behövs **tydliga och långsiktiga politiska regler**. Men också **teknikneutrala** regler. För utvecklingen går fort och ingen vet idag vilken teknik som kommer kunna utvecklas i en framtid. Fokus borde alltså vara på att stärka den långsiktiga konkurrenskraften genom att säkerställa ett innovationsfrämjande regelverk med tydligt angivna kriterier och mål som ger alla nuvarande och framtida tekniska lösningar som bidrar till nettonollutsläpp likartade förutsättningar.

Teknikföretagen välkomnar EU-kommissionens ambition att utveckla ett ramverk av åtgärder för att stärka EU:s ekosystem för netto-nollindustrin. Vi noterar emellertid att förslaget begränsar sig till åtgärder kopplade till energiproduktion, vilket gör titeln på förordningen något missvisande. Den nu presenterade förordningen är heller inte framtidssäkert och riskerar, genom att peka på specifika teknologier som strategiska som ska prioriteras framför andra, att hämma innovation och tränga undan nya tekniska landvinningar. Trots goda intentioner från EU-kommissionens sida riskerar därför förslaget att snedvrیدا konkurrensen och suboptimera investeringar. Vi ser risker med undanträngningseffekter som följd av en omfördelning av resurser till utvalda sektorer/teknologier som kan missgynna framväxten av andra/nya teknologier viktiga att nå målsättningen med lagstiftningen (netto-nollutsläpp). Denna risk förstärks av ambitionen att ersätta import av politiskt utpekade teknologier med inhemska produktionskapacitet, vilket kan leda till mindre effektiva produktionsmönster inom EU och global, samt migrera resurser från områden där den europeiska industrin är konkurrenskraftig till områden där vi inte åtnjuter komparativa fördelar. Sammantaget kan detta leda till en mindre dynamisk, innovativ och långsiktigt konkurrenskraftig industri i Europa.

Ska vi med nya tekniska landvinningar och innovativa produkter och tjänster lyckas klara klimatutmaningen måste alla tekniska lösningar ges samma förutsättningar genom tydliga regler och ramar och ett teknik neutralt förhållningssätt. Alla teknologier som bidrar till en fossilfri produktion bör ges likartade förutsättningar och prövas efter samma regler. Enligt Teknikföretagens uppfattning borde därför bilaga 1 strykas och artiklarna där de **strategiska projekten** ges särskilt förmånlig behandling (ffa art 10-15 och 19) tas bort. Det bör också noteras att det, i utvevar av konsekvensutredning, saknas närmare analys av på vilka grunder just dessa pekas ut. Förslaget att dessa projekt ska särbehandlas vid offentlig upphandling framstår inte som rimligt liksom inte heller att sätta rikt-

märke om 40 procent inhemsk produktion av de utpekade teknologierna (skältext 18) och återigen noterar vi att en konsekvensanalys som närmare hade kunnat redogöra för övervägandena kring detta saknas. Teknikföretagen avstyrker införandet av produktionsmål, vilket inte är förenligt med ett grundläggande marknadsekonomiska principer och kan leda till en mindre dynamisk ekonomi i Europa. Det kan t.ex. noteras, som också anförs i Svenskt Näringslivs remissvar, att förslaget om ett enhetligt 40 procentigt produktionsmål för samtliga de teknologier som listas i bilagan framstår som svårförståeligt då det för vissa av dessa skulle innebära en ambition under den kapacitet som finns redan idag medan det för andra framstår som orealistiska målsättningar. Genom en ändring på det sätt som vi föreslår jämföras alla de teknologier som definieras i förordningen (som alltså i dagsläget uteslutande handlar om energiområdet) och hanteras i enlighet med de regler som uppställs om t.ex. tillståndshantering, regulatoriska sandlådor etc.

Det faktum att EU-kommissionen valt att presentera sitt förslag till förordning utan att samtidigt presentera en **konsekvensutredning** är inte acceptabelt. Genom att underlåta att presentera en gedigen, konsulterad analys saknas underlag att bedöma om det förelagda förslaget alls uppfyller det EU-kommissionen sagt sig vilja åtgärda. Än mindre om förslaget är proportionerligt och det minst ingripande alternativ för att uppnå målen. Som påtalats ovan är det också i utvägar av en sådan analys svårt att förstå varför vissa teknologier pekats ut och varför bl.a. gränsvärden satts. Enligt Teknikföretagens uppfattning innebär avsaknaden av konsekvensanalys (och en översättning av förordningen på alla EU:s officiella språk) att inte alla berörda intressenter ges möjlighet att fullt ut förstå förslaget och de effekter som det kan komma att medföra. Som en följd av detta kan det därför sättas i fråga om lagstiftarna får ett fullständigt underlag för den fortsatta behandlingen av förslaget.

Teknikföretagen har länge pekat på behovet av väl fungerande tillståndsprocesser och att det finns goda skäl att se över dagens system. Vi välkomnar därför att förslaget sätter fokus på just **tillståndsprocesser** och behovet av att de effektiviseras. Men som vi också har framhållit så är behovet av effektiva tillståndsprocesser generellt och löses inte med enskilda lösningar för särskilt utpekade teknologier eller verksamheter. Sverige och EU behöver effektiva tillståndsprocesser som inte utgör hinder vare sig för att etablera eller bibehålla industri i Europa, samtidigt som miljöskydd säkerställs. Rent generellt välkomnar vi förslaget om *one stop shop* (art 4) och också att ansökningar ska kunna lämnas in digitalt (art 4.4) samt att information om tillståndsprocesserna ska finnas tillgänglig on line (art 5) - allt i syfte att förenkla tillståndsprocesserna för sökande. Vi konstaterar dock samtidigt att införandet av en one stop-shop-lösning kan framstå som något utmanande i ett land med vår förvaltningsstruktur. Inte desto mindre är alla åtgärder som syftar till att förenkla och förkorta tillståndsprocesserna ytterst välkomna och därför välkomnar vi naturligtvis också förslag om att sätta tidsfrister (art 6).

Ett förslag som vi är starka tillskyndare till är förslaget kring **regulatoriska sandlådor** och att medlemsstaterna ska vara skyldiga att inrätta sådana på begäran (art 26). Det är också mycket välkommet att EU-kommissionen föreslår att små och medelstora företag lättare ska få tillgång till sådana och att åtgärder ska vidtas för att öka medvetenheten om regulatoriska sandlådor för dessa företag (art 27). Teknikföretagen skulle dock därtill önska att EU-kommissionen även hade uppmärksammat och föreslagit satsningar på **testbäddar** så att företag i än

högre utsträckning skulle kunna testa nya lösningar utan att lagar och regler begränsar såsom exempelvis koncessionsplikt. Vi vill också understryka vikten av alla nya energieffektiva produkter och tjänster som uppfyller netto-nollkriterier ges samma förutsättningar till test och utveckling och således också kan delta i regulatoriska sandlådor. Med en sådan inriktning skapas förutsättningar för att EU ska kunna bli en verklig innovationsregion globalt sett och därmed skapa goda förutsättningar för europeisk konkurrenskraft och exportmöjligheter. Det fokus som förslaget har på tillverkning (*manufacturing*) måste således balanseras med ökat fokus på innovation och utveckling av nya teknologier och tekniska lösningar och även på möjligheterna att skapa dessa. Generellt behöver genomförandet av åtgärder på området ske i nära samarbete mellan industri, akademi och offentlig sektor.

För att skapa investeringstrygghet och förutsägbarhet anser Teknikföretagen att texten om att EU-kommissionen ska kunna föreslå **ytterligare åtgärder** (art 1.3) bör strykas. Kommissionen har förvisso initiativrätt och har alltid möjlighet att lägga nya förslag så man kan argumentera för att en strykning i praktiken inte gör någon skillnad. Men genom att så uttryckligen stadga att EU-kommission *"shall assess the feasibility and proportionality of proposing measures"* så skapas en osäkerhet kring vilka åtgärder som kan komma att föreslås och hur befintliga regler kan komma att ändras, vilket negativt kan påverka effektiviteten i det nu föreslagna regelverket.

Tillgång till rätt kompetens är helt avgörande för företagens möjlighet att växa och investera i EU. Teknikföretagen har kontinuerligt pekat på de utmaningar som finns inom området med svårigheter för företag att hitta den kompetens de behöver för sin verksamhet och för det tekniskskifte som pågår för att ställa om till nettonollproduktion. I detta sammanhang har Teknikföretagen lyft fram bland annat behovet av nationella STEM-strategier och möjligheter för fortbildning och omställning för yrkesverksamma. Det finns också ett stort värde i att medlemsstater delar information och erfarenheter med varandra. Däremot ställer vi oss tveksamma till värdet av och nyttan med inrättandet av **netto-nollakademier** (art 23). Att välja ut vissa kompetenser/områden riskerar att skapa inlåsningseffekter men generella åtgärder som bidrar till att underlätta rörligheten på den europeiska arbetsmarknaden t.ex. genom validering av kvalifikationer och stöd att flytta dit utbildning och arbetstillfällen finns samt andra åtgärder som t.ex. syftar till att sprida kunskap om sådant är naturligtvis välkomna.

Avslutningsvis anser Teknikföretagen att det är bra att åtgärderna och syftet med förordningen föreslås följas kontinuerligt (art 31) och att resultatet ska utvärderas löpande (art 35). Teknikföretagen vill dock understryka vikten av att detta inte medför ökad administrativ börda för företag, att informationskraven är proportionerliga och inte går utöver vad som krävs samt att affärshemligheter och immateriella rättigheter respekteras och skyddas. Vi vill också väcka tanken att man skulle kunna utreda möjligheterna att låta en utomstående tredje part utvärdera effekterna av lagstiftningen, för att på så sätt få ett objektiva underlag att arbeta vidare med.

Maria Rosendahl
Näringspolitisk chef

My Bergdahl
Näringspolitisk expert